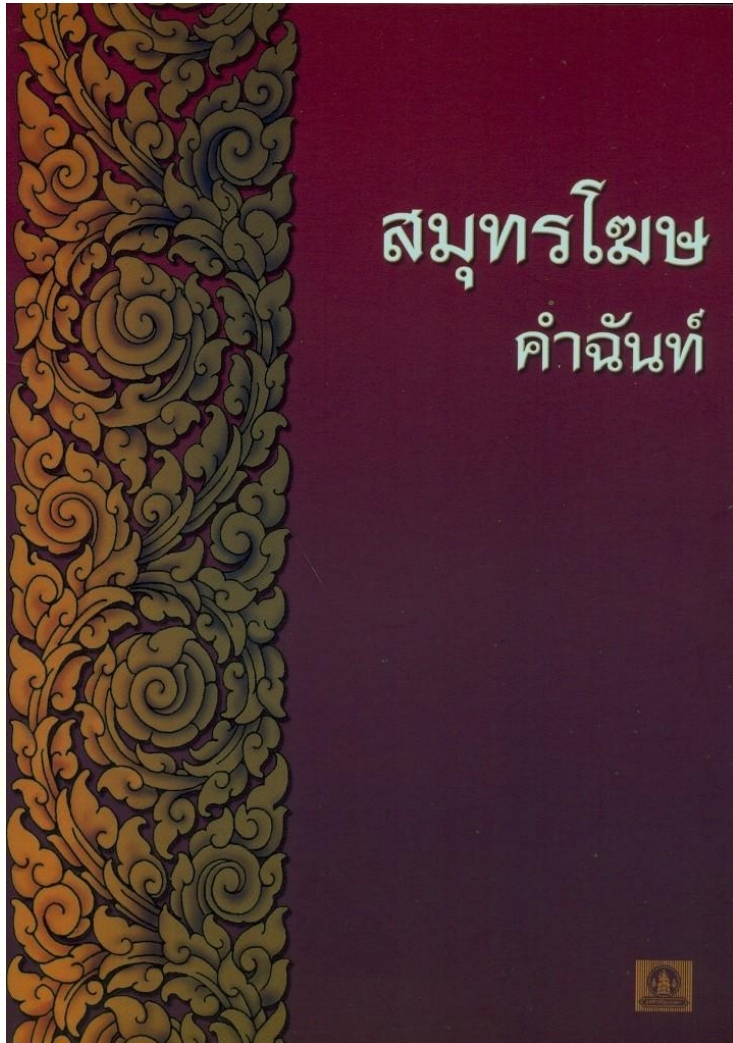

สมุทรโฆษคำฉันท์

วิชาวรรณคดีเอกของไทย **THG1302**

ผู้แต่ง

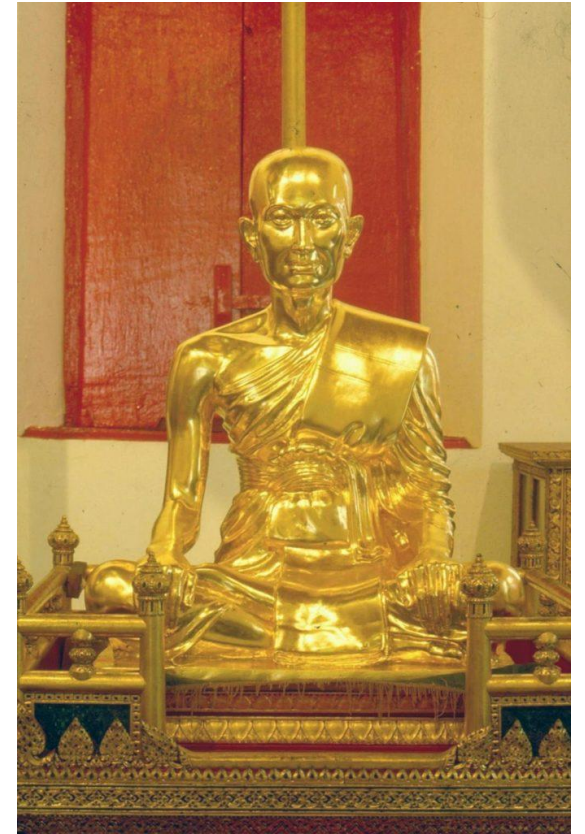
1. พระมหाराชครู
2. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
3. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

พระมหाराชาครู

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

ที่มาของเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์

สมุทรโฆษชาดก

ชาดก

คือ นิทานหรือเรื่องเล่าในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องในอดีตชาติ
ของพระพุทธเจ้าก่อนจะตรัสรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

นิบาตชาดก

ชาดกที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก แยกออกเป็นหมวดตามจำนวนคาถา มีตั้งแต่ 1 – 80 คาถา (ร้อยกรองบาลี) นิบาตชาดกมี 550 เรื่อง หรือ พระเจ้าห้าร้อยห้าสิบชาติ กลุ่มชาดกที่มีเกิน 80 คาถา จะเรียกว่า มหานิบาตชาดก ซึ่งมี 10 เรื่อง เรียกว่า **ทศชาติชาดก** คือ พระเตมีย์ พระชนก พระสุวรรณสาม พระเนมิราช พระมโหสถ พระภูริทัต พระจันทกุมาร พระนารถฤาษี พระวิฑูรย์บัณฑิต และ พระเวสสันดร

ทศชาติชาดก

พระมหาชนกก <https://www.youtube.com/watch?v=XoV8h2K-T0A>

ชาดกนอกนิบาต (ปัญญาสชาดก)

ชาดกนอกพระไตรปิฎก แต่งขึ้นเพื่อให้เป็นชาดก ปัญญาสชาดก คือ ชื่อหนังสือที่รวมชาดกนอกนิบาต เป็นนิทานแต่งขึ้นใหม่ รวมทั้งนิทานพื้นบ้าน ผู้แต่งคือพระภิกษุชาวเชียงใหม่ สมัยพระเจ้าเมืองแก้ว พ.ศ. 2038-2068 เพราะในช่วงนั้นพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก ตามคำแปลหมายถึง ชาดก 50 เรื่อง แต่จริง ๆ แล้วมี 61 เรื่อง มีที่นำมาแต่งเป็นวรรณคดี เช่น สังข์ทอง สมุทรโฆษคำฉันท์ พระรถเสน ตัวอย่างชาดก เช่น สมุทรโฆษชาดก สุธนชาดก สุธนูชาดก ลีรีวิบูลกิตติ์ชาดก สุวรรณสังข์ชาดก สรรพสิทธิ์ชาดก

ลักษณะของชาดกจะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. อารัมภกถา เป็นมูลเหตุกล่าวว่ทำไมต้องเล่าเรื่องนี้
2. เนื้อเรื่อง
3. ประชุมชาดก อธิบายว่าใครเป็นใครในชาติปัจจุบัน

ลักษณะคำประพันธ์

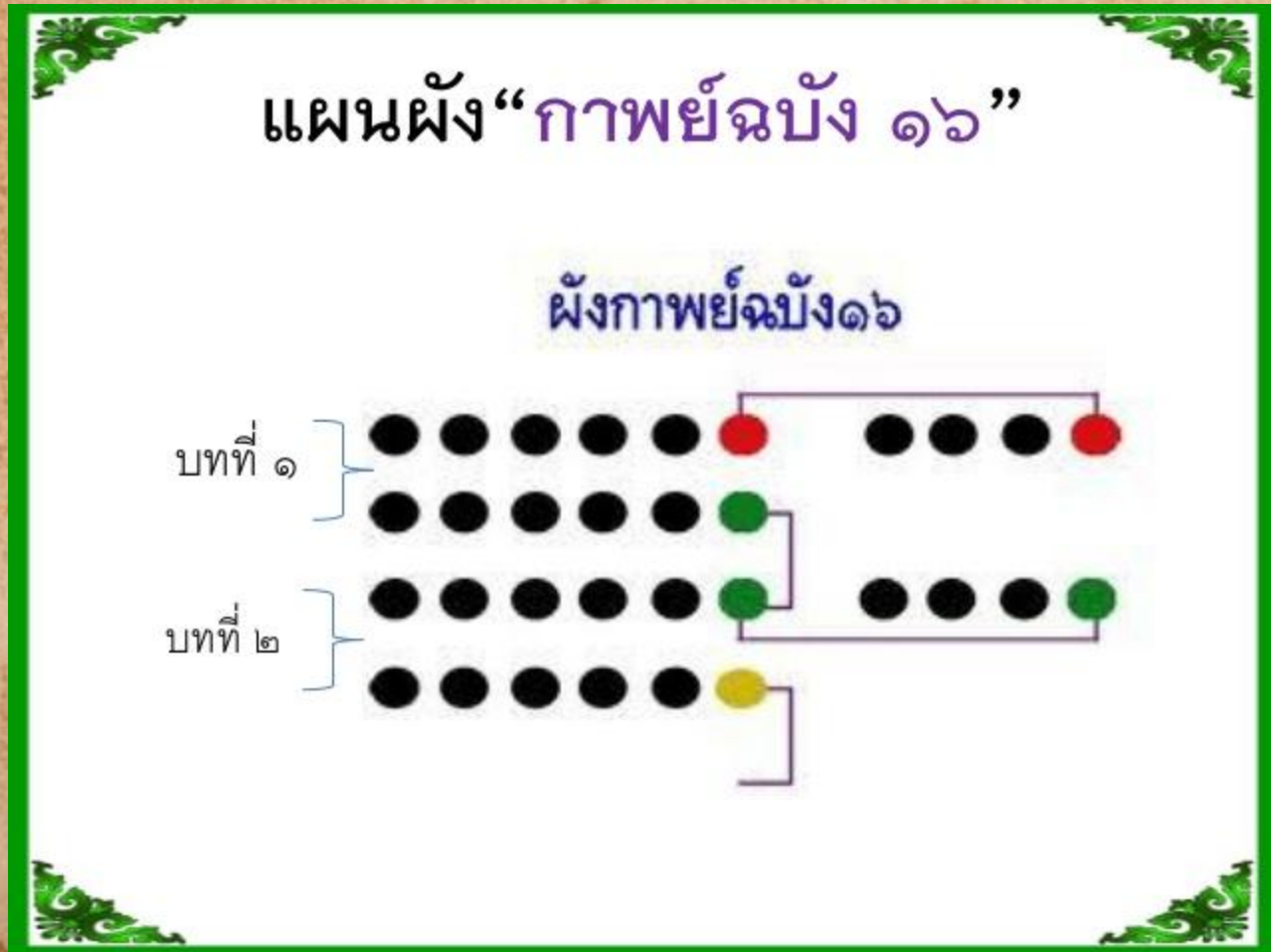
ในสมุทรโฆษคำฉันท์จะใช้

ภาพยंबัง ๑๖

ภาพยสุรางคนางค์ ๒๘

ฉันท์

ฉันทลักษณ์ กาพย์ฉบัง 16

ตัวอย่างภาพย้งบ้ง 16

๑ ท้าวสึบตบต่างห้าวหาญ คึดผึดกลการ

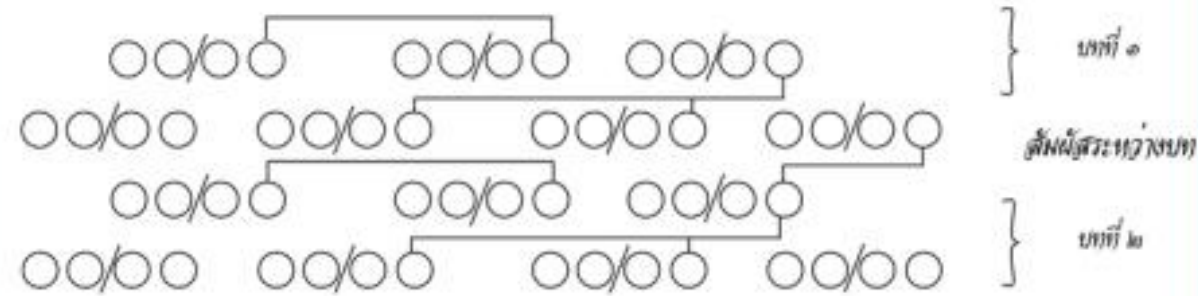
อ้าเกอขบถเบึยนตบ

๑ หวังได้นางแก้วเดึยวดล ร้งเรึมร้พล

กัดาลบ้บดาลไฟรึ

ชั้นหลักษณ์ภาพยส์ุรางคนาจค์ 28

แผนผังภาพยส์ุรางคนาจค์ ๒๘

ตัวอย่างภาพย์สุรางคนางค์

๑ ผองผู้ดูवाद

เจรจาว่าชาน

ทฤหรรษ์สำราญ

ราวเรื่องเบื่องใด

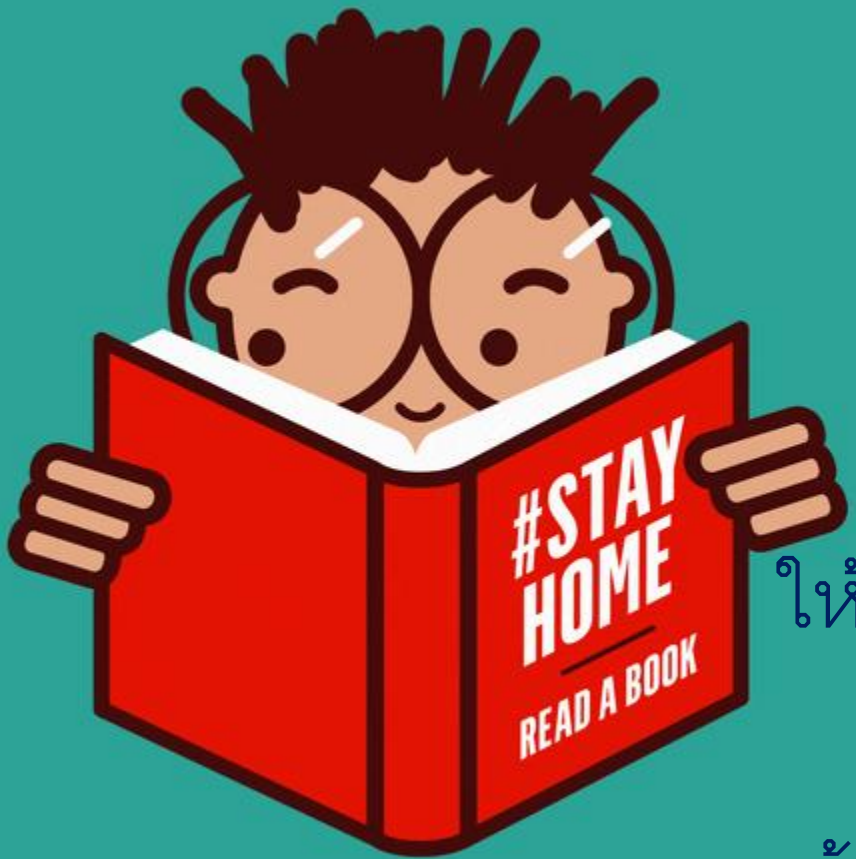
ห่อนเห็นประหลาด

ไปเศร้าไปคัลย์

ฤรู้ตำนานาน

ฉันทลักษณ์อิเหนาวิเชียรฉันท 11

ตัวอย่างอินทรวีเชียรฉันท

๑ ปางนั้นธำช้หมอ
ให้เข้ายังไพรสน-
๑ หมอเฒ่าเอาไร่พล
เข้าในพนาไลย

สิทธิกรรมแก้วนกล
ทประสงค์จะเบิกไพร
ศิษยคนทั้งหลายไป
และเสียบหาดูพฤกษา

ฉันทลักษณ์วสันตดิลกฉันท 14

ตัวอย่างวสันตดิลกฉันท์

๑ ท้าวต่อท้าวพวกพหลหาญ
แข่งแข่งระแแรงรบสำแดง

๑ ดูช้างดูม้ารถพหล
แสงศัสตราโคมรพพลาม

ต่อทหารอันเข้มแข็ง

อำนาจอาจในสงคราม

พิริยโห่และชาญสนาม

พรรณรายรัศมีไพรงพราย

สมุทรโฆษคำฉันท์ แบ่งเป็น 13 ส่วน

1. คำนมัสการ
2. พระราชปรราก ที่จะให้แต่งเรื่องนี้ไว้เป็นบทหนังสือใหญ่
3. สังเขปเรื่องสมุทรโฆษ
4. ไหว้ครูเล่นหนัง
5. พรรณนาสถานที่สำคัญในเรื่อง
6. กล่าวถึงเรื่องเบิกโรงเล่นหนังว่ามี 7 เรื่อง
7. สังเขปเรื่องสมุทรโฆษ 4 ตอน

8. เล่นเรื่อง เบิกโรง

9. เรื่องสมุทรโฆษ

10. กล่าวถึงพระพุทธเจ้าทรงเทศนาเรื่องสมุทรโฆษ

11. ประชุมชาดก

12. แถลงเรื่องผู้แต่งสมุทรโฆษ

13. วันเดือนปีที่แต่ง และความปรารถนาของผู้แต่ง

มาดูความรู้เรื่องหนังใหญ่กันค่ะ

<https://www.youtube.com/watch?v=QcrVXziCzUI>

อ่านและวิเคราะห์เนื้อหาในสมุทรโฆษคำฉันท์ นักศึกษาลองอ่านตัวบท

<https://vajirayana.org/%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B9%82%E0%B8%86%E0%B8%A9%E0%B8%84%E0%B8%B3%E0%B8%89%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%8C>

ครูแปะลิงก์ไว้ใน Google Classroom แล้วนะคะ

